

Τασία Χριστοδουλοπούλου *Το «Ευρωσύνταγμα» απειλεί τους λαούς της Ευρώπης*

Η ΕΕ επέλεξε να αποκαλέσει Σύνταγμα τη συνθήκη που κατάρτισε ερήμην των λαών και των κοινωνιών της Ευρώπης. Ο μύθος και η αίγλη που περιβάλλουν τα συντάγματα και η αποστολή τους ως καταφύγιο των αδύναμων οδήγησαν σε αυτή την υποκριτική επιλογή. Ερήμην των λαών και των κοινωνιών σχεδιάζεται η επικύρωσή της στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης το επόμενο διάστημα. Η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών αγνοεί τις διατάξεις που, θεσμικά τουλάχιστον, επιχειρείται να δεσμεύσουν το μέλλον τους για τα επόμενα πενήντα χρόνια.

Η ελληνική κυβέρνηση επέλεξε να επικυρώσει τη Συνθήκη αυτή στη Βουλή, με τη συγκεκριμένη πλειοψηφία, χωρίς ενημέρωση, χωρίς δημόσιο διάλογο, χωρίς αντιπαράθεση. Αυταρχικά, όπως αντιστοιχεί σε μια αυταρχική Συνθήκη.

Η επιλογή της επικύρωσης απ' τα κοινοβούλια στις περισσότερες χώρες δεν έγινε τυχαία.

Όσα λιγότερα ξέρουν ή υποψιάζονται οι πολίτες, όσα λιγότερα ακούσουν για το περιεχόμενο και τους στόχους του λεγόμενου Ευρωσυντάγματος, τόσο καλύτερα για τους απολογητές του. Διαφορετικά δεν είναι υπερασπισίμο, παρά μόνο με γενικολογίες. Ακόμα κι η μορφή του είναι τέτοια που απο-

θαρρύνει ακόμα και την ανάγνωσή του. Αποτελείται από τέσσερα μέρη και συνολικά από 622 (!) άρθρα, χωρίς τα 36 πρωτόκολλα και τα 2 παραρτήματα που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της Συνθήκης.

Αν η οικονομική ενοποίηση δεν άλλαξε σε τίποτα την καθημερινότητα των πολιτών, η πολιτική ενοποίηση, που υπόσχονται ως δέλεαρ με τη Συνθήκη αυτή, είναι απατηλή. Εκείνο που είναι βέβαιο είναι ότι η θεσμική «συνταγματική» ενοποίηση θα αλλάξει τη ζωή των εργαζομένων και των πολιτών προς το χειρότερο. Η κυριαρχία της αγοράς θεσμοθετείται ως η υπέρτατη Συνταγματική αξία και το γεγονός δεν αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας. Αντίθετα, υποχρεώνει ακόμα και τους ένθερμους φιλοευρωπαϊστές να κρατήσουν αποστάσεις απ' τις περισσότερες διατάξεις της Συνταγματικής Συνθήκης.

Για πρώτη φορά στην ιστορία των συνταγμάτων η οικονομία και οι νόμοι της, με πρώτο και κύριο τον ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό, έχουν πρωτεύουσα θέση, σε βάρος της πολιτικής και των δικαιωμάτων. Το παράδειγμα του νόμου που ψήφισε η ΝΔ για τον βασικό μέτοχο και η αντίδραση της ΕΕ σε αυτόν, επειδή νοθεύει τον ανταγωνισμό, είναι χαρακτηριστικό.

Τα συντάγματα μετά τη Γαλλική Επανάσταση προέκυψαν ως ιστορική αναγκαιότητα

τα αποτύπωσης και κατοχύρωσης «κοινωνικών συμβολαίων» στις σύγχρονες αστικές δημοκρατίες, με τη συνεπαγόμενη κατοχύρωση ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, με άλλοτε έμμεση και άλλοτε πιο άμεση θεσμική αναγνώριση και νομιμοποίηση, τυπικά τουλάχιστον, των ταξικών και κοινωνικών αντιθέσεων. Η λαϊκή κυριαρχία, ακόμα κι αν παραβιαζόταν ασύδοτα στην πράξη, αποτελούσε καταστατική αξία του Συντάγματος, θεσμοθετημένο επίδικο σημείο αναφοράς κάθε κοινωνίας που αναγνώριζε ως παραδεκτή επιδίωξη τη δημοκρατική της οργάνωση.

Η ιστορική θεσμική, νομική και πολιτική «τομή» που συντελείται με το «Ευρωσύνταγμα» ολοκληρώνει ή επιδιώκει να ολοκληρώσει, όχι την «Ευρωπαϊκή Ενοποίηση», αλλά την υπερπροστατευόμενη εξουσία του καπιταλισμού στην Ευρώπη. Η αλαζονεία των νικητών σε όλο της το μεγαλείο.

Με αυτή την έννοια πρόκειται για νομικό κείμενο που επιδιώκει να απονομιμοποιήσει ακόμα και την έννοια του «κοινωνικού συμβολαίου».

Να ακυρώσει δηλαδή τις πλέον στοιχειώδεις και βασικές νομικές και πολιτικές κατακτήσεις των αστικών δημοκρατιών του 19ου και του 20ού αιώνα, οι οποίες πλέον –ακόμα και αυτές– για τον παγκοσμιοποιημένο καπιταλισμό των αρχών του 21ου αιώνα θεωρούνται άχρηστα και αντιπαραγωγικά «βαρίδια».

Τα κοινωνικά δικαιώματα αποδομούνται

Από το λεγόμενο Ευρωσύνταγμα απουσιάζει και η κοινωνία της Ευρώπης και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων της. Αντίθετα, είναι υπερβολικά παρούσα, σχεδόν απο-

κλειστικά, μόνο η οικονομία. Η κεντρική καταστατική αξία του «Ευρωσυντάγματος» είναι η κυριαρχία της αγοράς.

«Η Ένωση εργάζεται για μια Ευρώπη βιώσιμης ανάπτυξης, βασισμένης σε ισόρροπη οικονομική μεγέθυνση, σε μια *εξαιρετικά ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς*» (άρθρο I-3). Αυτός είναι ο βασικός στόχος της συνθήκης και αυτόν εξυπηρετούν όλες οι υπόλοιπες διατάξεις και κυρίως η συνταγματοποίηση του τρίτου μέρους, που περιλαμβάνει τις βασικές οικονομικές συνθήκες που έχουν υπογραφεί στο πλαίσιο της ΕΕ.

Με κινισμό, το Διευθυντήριο της ΕΕ προκαλεί τους λαούς της Ευρώπης, όχι μόνο γιατί υπόσχεται μια πολιτική ενοποίηση στη βάση του νεοφιλελευθερισμού, όχι γιατί βαφτίζει αυτή τη συνθήκη *Σύνταγμα*, αλλά γιατί κυρίως επιδιώκει ν' αποσπάσει τη συναίνεση των κοινωνιών στις πολιτικές της με πανηγυρικό τρόπο.

Στη συνθήκη αυτή επιχειρείται η κατάργηση της διάκρισης ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, διά της μετατροπής των κοινωνικών δικαιωμάτων σε ατομικά, για τα οποία το κράτος δεν παρέχει καμία εγγύηση.

Έτσι, στο άρθρο II-75 προβλέπεται ότι «κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί το επάγγελμα το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα». Ή, στο άρθρο II-94, ότι « η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα πρόσβασης στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας». Τα βασικά λοιπόν κοινωνικά δικαιώματα, στην εργασία και στην κοινωνική ασφάλιση, διατυπώνονται ως ατομικά, που αν θέλουν οι πολίτες τα ασκούν!!! Δεν παρέχεται καμία εγγύηση για την άσκησή τους αν οι πολίτες δεν μπορούν να τα ασκήσουν.

Το αποκαλούμενο κοινωνικό κράτος αποδομείται και η κοινωνική προστασία των

πολιτών γίνεται σχεδόν μηδενική. Τίποτα που να θυμίζει, ακόμα και στη φρασεολογία, τα Συντάγματα των χωρών-μελών δεν περιλαμβάνεται στις διατάξεις του. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο άρθρο II-88, με τον τίτλο «Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων», οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες με τις οργανώσεις τους τίθενται στην ίδια μοίρα και επιτρέπεται σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων να προσφεύγουν σε συλλογικές δράσεις για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους, με αποτέλεσμα να συνταγματοποιείται το ΛΟΚ ΑΟΥΤ και η ανταπεργία των εργοδοτών.

Κανένα κοινωνικό δικαίωμα δεν προστατεύεται, έστω έμμεσα ή επιλεκτικά. Σύμφωνα με το άρθρο II-74 η δωρεάν εκπαίδευση –γιατί δεν χρησιμοποιείται πουθενά ο όρος παιδεία– ισχύει μόνο για την υποχρεωτική εκπαίδευση. Μετά τα εννέα χρόνια, με τη θέσπιση στο ίδιο άρθρο της ελευθερίας ίδρυσης ιδιωτικών Πανεπιστημίων, η παιδεία θα υπακούσει με τη σειρά της στους κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού. Αν συγκρίνουμε το άρθρο 16 του Συντάγματός μας, που ορίζει ότι «Η παιδεία είναι βασική αποστολή του κράτους ... Όλοι οι έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια ... Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου...», θα νομίσουμε ότι είναι από το Σύνταγμα κάποιος σοσιαλιστικής δημοκρατίας.

Σε όλα τα πεδία η υποχώρηση από τα κερημένα και τις ρυθμίσεις των Συνταγμάτων των εθνικών κρατών είναι απόλυτη. Δεν είναι τυχαίο ότι η Συνταγματική Συνθήκη ενσωματώνει τη Χάρτα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Νίκαια 2000) και όχι την Ευρωπαϊκή Σύμβαση της Ρώμης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του 1950, την οποία όλες οι χώ-

ρες της Ευρώπης έχουν υπογράψει, μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, γιατί προφανώς τη θεωρεί υπέρμετρα δεσμευτική και δημοκρατική. Αντίθετα, πριν την επικύρωση της Συνθήκης έσπευσε να υπογράψει ως ΕΕ σύμβαση με τις ΗΠΑ για την έκδοση των Ευρωπαίων πολιτών, χωρίς ν' αποτελέσει εμπόδιο η θανατική ποινή που ισχύει στις ΗΠΑ.

Η δε ασφάλεια, άλλη υπέρτατη αξία της ΕΕ, είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα ασκούνται τα ατομικά δικαιώματα, που περιλαμβάνονται εντελώς αποχρωμαμένα στον ίδιο Χάρτη. Είναι προφανές ότι ο νεοφιλελευθερισμός αναζητά και οργανώνει τον δικό του νομικό πολιτισμό στον αντίποδα του Κράτους Δικαίου. Τα συλλογικά αγαθά και οι δημόσιες υπηρεσίες ονομάζονται υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος, ώστε να δρομολογηθεί η ιδιωτικοποίηση και όσων έχουν απομείνει (άρθρο III-22).

Ο Γάλλος αριστερός διανοούμενος Ετιέν Μπαλιμπάρ είχε γράψει ότι «η Ευρώπη ή θα είναι πιο δημοκρατική απ' ό,τι τα κράτη-έθνη ή δεν θα υπάρξει».

Στην πραγματικότητα με τη συνθήκη αυτή τίθεται σοβαρά αυτό το δίλημμα.

Μπορεί να υπάρξει πολιτική ενοποίηση στην ΕΕ, σε κατώτερη βάση από άποψη δημοκρατίας, θεσμών και δικαιωμάτων, απ' όσα ισχύουν στα κράτη-μέλη;

Απόλυτη η κυριαρχία της οικονομίας

Η οικονομική ενοποίηση προστατεύεται με σιδερένιους νόμους στη Συνθήκη.

Η υποχρέωση εναρμόνισης των χωρών-μελών στον τομέα της οικονομίας είναι απόλυτη. Σε καμία όμως διάταξη του κειμένου της Συνθήκης δεν προβλέπεται εναρμόνιση

μισθών ή συνθηκών εργασίας των Ευρωπαϊκών εργαζομένων και φυσικά στα υποχρεωτικά πλαφόν που θεσπίζει για τα ελλείμματα ή το δημόσιο χρέος δεν προβλέπεται κανένα πλαφόν για το ύψος της ανεργίας. Αλλά υπόσχεται σιβυλλικά υψηλό επίπεδο απασχόλησης και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού!!! (άρθρο III-117, 203, 205).

Οι εθνικές κυβερνήσεις καλούνται να υλοποιούν τις πολιτικές που αποφασίζει το Διευθυντήριο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να δέχονται αυτές τα πυρά της κοινωνικής δυσαρέσκειας και φυσικά να αναλαμβάνουν αυτές την υποχρέωση καταστολής τους. Αλλά και αν κάτω από κοινωνική πίεση και απαίτηση κάποια κυβέρνηση αποτολμήσει μέτρα κοινωνικής προστασίας και ενίσχυσης, θα ελεγχθεί από το Διευθυντήριο της Ευρώπης για αντισυνταγματικές επιλογές, αφού έτσι θα νοθεύει τον ανταγωνισμό ή θα υπάρχει κίνδυνος αύξησης των ελλειμμάτων και του πληθωρισμού.

Μάλιστα, στο άρθρο III-167 της Συνθήκης χαρακτηρίζονται ως ασυμβίβαστες οι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη-μέλη ή με κρατικούς πόρους και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό».

Συγκεντρωτική εξουσία

Οι μεν στρατηγικές κατευθύνσεις της ΕΕ εξασφαλίζονται με σειρά συνθηκών και τώρα με το «Ευφωσύνταγμα», ενώ οι ανισότητες μέσα στην ΕΕ διατηρούνται, γιατί εξαιρούνται της εναρμόνισης. Αυτή την πολιτική των ανισοτήτων, την πολιτική του ανταρξισμού και της μηδενικής κοινωνικής προστασίας δεν είναι τυχαίο ότι αναλαμβάνουν να την υλοποιήσουν όργανα και θεσμοί χωρίς δημοκρατική νομιμοποίηση και έλεγχο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγορεύεται σε υπερεξουσία που συγκεντρώνει στα χέρια της και νομοθετικές και εκτελεστικές και δικαστικές εξουσίες. Το αντιπροσωπευτικό πολιτικό σύστημα καταργείται. Αντικαθίσταται από όργανα χωρίς δημοκρατική νομιμοποίηση, που διορίζονται ή προτείνονται απ' τις χώρες-μέλη χωρίς κανένα έλεγχο. Λείπει ακόμα και ο έλεγχος, όχι μόνο απ' τις κοινωνίες, αλλά και απ' τις ίδιες τις κυβερνήσεις, αφού προβλέπεται απαγόρευση υποδείξεων στους Επιτρόπους από τις κυβερνήσεις τους (άρθρο I-26).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε ρόλο περίπου διακοσμητικό, ασκεί τη νομοθετική του εξουσία μόνο κατόπιν πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Δεν ρισκάρουν να χορηγήσουν ούτε καν μια εξουσία στο Ευρωκοινοβούλιο, γιατί βεβαίως ξέρουν ότι οι σημερινοί συσχετισμοί δεν είναι κατ' ανάγκη τελεσίδικοι.

Μιλιταριστική Ευρώπη

Δεν ρισκάρουν επίσης να περιλάβουν την ειρήνη στις αξίες της Ένωσης.

Την κατατάσσουν στους στόχους, που δεν παράγουν δέσμευση. Έτσι, στο όνομα της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας προβλέπονται επιχειρήσεις εκτός συνόρων της Ευρώπης (άρθρο I-41), δράσεις αφοπλισμού, ανθρωπιστικές αποστολές, αποστολές διάσωσης, διαχείρισης κρίσεων, αποκατάστασης της ειρήνης, ή αυτόνομα ή σε συνεργασία με το ΝΑΤΟ (άρθρο III-309).

Η τρομοκρατία αποτελεί το άλλοθι και το πρόσχημα των στρατιωτικών αποστολών εκτός συνόρων.

Η ΕΕ δεν σχεδιάζει να γίνει το αντίπαλο δέος στις ΗΠΑ, όπως ισχυρίζονται διάφοροι απολογητές της πολιτικής της, αλλά

διεκδικεί να είναι ισότιμος εταίρος σε μια παγκόσμια αναδιανομή εξουσίας. Δεν άκουσε τίποτα απ' τις κραυγές του αντιπολεμικού κινήματος, ούτε διδάχθηκε απ' την αδυναμία κοινής στάσης στην επέμβαση στο Ιράκ, και θεσπίζει σε αυτό το σοβαρό ζήτημα τη δυνατότητα αποχής όποιου κράτους-μέλους διαφωνεί (άρθρο III-300).

Ευρώπη-Φρούριο

Τέλος, μια Ευρώπη που επιφυλάσσει το ρόλο του παρία στους πολίτες της δεν θα μπορούσε να επιφυλάσσει καλύτερο ρόλο στους μετανάστες.

Η Ευρώπη φρούριο αποτελεί στρατηγική επιλογή της ΕΕ. Με σειρά συμβάσεων έχει οικοδομήσει την Ευρώπη του ρατσισμού, αρνούμενη να δεχτεί τους απελτισμένους των τρίτων χωρών, θύματα και της δικής της πολιτικής, και να εντάξει αυτούς που ζουν νόμιμα στο έδαφός της. Ανέχεται τους μετανάστες όταν έχει ανάγκη φθηνών εργατικών χεριών. Τους καταδιώκει όταν περισσεύουν, καλλιεργώντας και τροφοδοτώντας το ρατσισμό.

Στο κακόφημο τρίτο μέρος της Συνθήκης αυτής ενσωματώνει όλες τις αντιδραστικές διατάξεις που έχει ψηφίσει η ΕΕ για τους μετανάστες και το άσυλο. Η «ενισχυμένη πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης» αποτελεί βασικό στόχο της (άρθρο III-267). Έτσι, αναγνωρίζει την ευρωπαϊκή ιθαγένεια μόνο σε όσους έχουν την ιθαγένεια ενός κράτους-μέλους, διαιωνίζοντας έτσι τους διαχωρισμούς και την ξενοφοβία.

Η διεκδίκηση της ιδιότητας του Ευρωπαίου πολίτη για όλους όσους ζουν και εργάζονται στην Ευρώπη πρέπει να είναι η απάντηση των κοινωνιών της Ευρώπης. Το αντιρατσιστικό κίνημα της Ευρώπης θέτει τη διεκδίκηση αυτή στο κέντρο της δράσης του.

Τα εθνικά συντάγματα απειλούνται

«Το Σύνταγμα και οι κανόνες δικαίου που θεσπίζονται από τα Όργανα της Ένωσης ... υπερέχουν έναντι του δικαίου των κρατών-μελών» (άρθρο I-6).

Το λεγόμενο Ευρωσύνταγμα, με τις διατάξεις του, όχι μόνο θα υπερισχύει του εθνικού δικαίου των κρατών-μελών, αλλά θα προκαλέσει και περαιτέρω αλλοίωση όλου του νομοθετικού πλαισίου στα κρίσιμα θέματα. Θα καθορίσει τη ζωή τουλάχιστον δύο γενιών, αφού για την αναθεώρησή του προβλέπεται ομοφωνία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και των κοινοβουλίων των 25 χωρών-μελών. Είναι γι' αυτό που ο Ζισκάρ Ντ' Εσταίν διακήρυξε απάρεσκα ότι θα ισχύει για τα επόμενα πενήντα χρόνια.

Με τους δεδομένους κοινωνικούς και πολιτικούς συσχετισμούς μόνο ένα θαύμα μπορεί να αναστείλει την άμεση ισχύ του. Η καταψήφισή του, σε ένα από τα λίγα δημοψηφίσματα που έχουν προγραμματιστεί, με μεγαλύτερη πιθανότητα το ΟΧΙ του Γαλλικού λαού, έχει προφανώς μεγάλη σημασία.

Σε μια τέτοια περίπτωση η ισχύς του «Ευρωσυντάγματος», που έχει προγραμματιστεί για την 1η Νοεμβρίου 2006, θα ανασταλεί, αφού σύμφωνα με τη συνθήκη, για να τεθεί σε ισχύ, πρέπει να επικυρωθεί από όλες τις χώρες-μέλη.

Η ιστορική πρόκληση

Μπορούν οι λαοί της Ευρώπης να ανεχτούν να ζήσουν σε μια Ευρώπη αυταρχική, αντιλαϊκή, φιλοπόλεμη και ρατσιστική; Μπορούν οι λαοί να ζουν στο περιθώριο και ν' αποφασίζουν άλλοι για λογαριασμό τους, χωρίς έλεγχο;

Μπορούν οι φτωχές χώρες της Ευρώ-

πης να εξασφαλίσουν εσωτερική πειθαρχία σε μια ένωση τόσο ακραίων ανισοτήτων; Μπορούν οι κοινωνίες να αναστείλουν τους αγώνες τους και την ταξική πάλη στο εσωτερικό των χωρών τους γιατί οι αποφάσεις παίρνονται στις Βρυξέλλες; Αυτά και πολλά άλλα ερωτήματα αναδεικνύονται με αφορμή τη συζήτηση που άνοιξε για το Ευρωσύνταγμα.

Η προσπάθεια τελεσίδικης αποτύπωσης των σημερινών αρνητικών πολιτικών και

ταξικών συσχετισμών είναι άραγε καταδικασμένη να αποτύχει; Πουθενά και ποτέ, διδάσκει η ιστορία, δεν μπορεί να είναι αιώνια η ακραία εκμετάλλευση των πολλών από τους λίγους. Το αύριο δεν μπορεί παρά να ασφυκτιά στο στενό πλαίσιο της κυριαρχίας της αγοράς στην κοινωνία, της οικονομίας πάνω στην πολιτική, των κερδών πάνω στους ανθρώπους, της ασφάλειας πάνω στην ελευθερία, του πολέμου πάνω στην ειρήνη.